

Napoleon I și răspândirea ideilor Revoluției Franceze în Europa

Napoleon în tinerețe

- S-a născut pe 15 august 1769 la Ajaccio în Corsica și a urmat o școală de artilerie. Era pasionat de matematică și istorie, dar în ciuda numeroaselor calități, nu ar fi putut avansa foarte mult în Vechiul Regim. A venit însă Revoluția de la 1789. Tânărul locotenent de artilerie s-a remarcat la asediul orașului Tulon și a ajuns căpitan la doar 24 de ani. Zdrobind o revoltă regalistă la sfârșitul lui 1795, a primit din partea celui mai important membru al Directoratului, Barras, comanda armatei din Italia.
- Acolo și-a dat măsura talentului său militar și în mintea sa au încolțit primele ambiții politice. A câștigat o mare popularitate în rândul militarilor dar și din partea poporului. Deoarece faima sa pune în pericol autoritatea Directoratului, este trimis departe, în Egipt, de unde se întoarce prin surprindere și dă lovitura de stat (a înlăturat Directoratul) din Brumar (Noiembrie) 1799.
- Din acel moment a preluat puterea absolută. A fost adoptată o Constituție prin care el a devenit Prim Consul (mai erau încă doi însă fără putere reală) concentrând toate resorturile în mâinile sale. Putea numi și destitui guverne, declara război și încheia pace, iniția proiecte de lege care erau apoi votate de un parlament.

Consulatul (1799 - 1804)

NAPOLEON

*Empereur des Français, Roi d'Italie
et Protecteur de la Confédération
du Rhin*

CODE DE NAPOLEON LE GRAND

Domeniu	Realizări	Anul
Economie	✓ Întemeierea Băncii Franței	1800
	✓ Întemeierea Camerelor de comerț	1802
	✓ Codul comercial	1807
Justiție	✓ Codul civil	1804
	✓ Reorganizarea tribunalelor	1804
	✓ Codul penal	1810
Educație	✓ Înființarea liceelor	1802
	✓ Reorganizarea învățământului (primar, gimnazial, universitar)	1806
	✓ Examenul de bacalaureat	1808

**Realizări din perioada
napoleoniană**

- Napoleon Bonaparte a desfășurat o activitate intensă.
- Justiția a funcționat după un cod de legi, cunoscut sub numele de Codul Napoleonian, un cod de legi în concordanță cu noile realități impuse de victoria revoluției franceze. Codul Civil francez garanta proprietatea, respectarea contractelor liber consimțite între părți. Codul Civil introdus în țările cucerite a constituit un model pentru alte state, inclusiv pentru a unde a fost adoptat cu unele modificări în 1864.
- Administrația a devenit mai eficientă, s-a eliminat corupția în mare măsură. A fost reintrodusă ordinea în finanțe și s-a pus capăt hoției din banii statului.
- Economia a beneficiat și de contribuțiile țărilor cucerite mai ales în perioada imperiului (1804-1815). Învățământul s-a bucurat de atenție din partea statului deoarece se dorea o generație de funcționari și militari bine pregătiți și disciplinați. A fost neglijat însă învățământul pentru fete ("Nu cred că trebuie să ne batem capul cu educația fetelor. Căsătoria este soarta lor") iar tinerii provenind din clasele sociale defavorizate aveau mici șanse să urmeze studii superioare.

Încoronarea lui Napoleon

Regii au părăsit-o, eu am ridicat-o - spune Napoleon despre coroana conducătorului francilor, Carol cel Mare, când, în după-amiaza zilei de 2 decembrie 1804, și-o așează pe cap în catedrala Notre-Dame din Paris și este uns chiar de papa Pius al VII-lea venit la Paris. Apoi împăratul își încoronează soția, pe Josephina.

Napoleon Bonaparte - încoronat -

Jurământul

După ce Papa Pius al VII-lea s-a retras, a venit momentul jurământului. *"Era o compensare a ceremoniei, indispensabilă pentru liniștirea scrupulelor foștilor revoluționari, era momentul în care se pecetluia în mod solemn alianța dintre Napoleon și notabilități"* (Jean Tulard, "Napoleon", Editura Compania).

Astfel, Napoleon I a rostit următoarele cuvinte: *"Jur să mențin integritatea teritoriului Republicii, să respect legile Concordatului și ale libertății cultelor și să fac ca ele să fie respectate; jur să respect egalitatea în drepturi, libertatea politică și civilă, irevocabilitatea vânzărilor bunurilor naționale și să fac ca ele să fie respectate; jur să nu măresc niciun impozit și să nu stabilesc nicio taxă decât în virtutea legii, să mențin instituția Legiunii de Onoare, să guvernez exclusiv în vederea interesului, fericirii și gloriei poporului francez"*.

“Marea armată”
franceză

Revoluția crease o armată de ostași-cetățeni înflăcărați de idealurile "liberte egalite fraternite".

Napoleon știa cum să împartă corpurile de armată, le făcea mobile, capabile să lupte pe cont propriu dar se puteau uni și crea o superioritate numerică în punctele cheie. În fruntea armatei bine echipate, instruite și hrănite a pus generali capabili.

Manevrele "Grande Armee" erau extrem de rapide, tăiau liniile de comunicații inamice iar pe câmpul de luptă Napoleon își păstra astfel sângele rece și stăpânirea de sine. Nu ezita să intre în bătălie în momentele de cumpănă pentru a-și însufleți soldații care-l numeau cu dragoste "Micul caporal", care contrar părerii generale nu era scund raportat la epoca sa. Confuzia asupra staturii provine de la faptul că el se înconjurase de comandanți foarte înalți.

Un alt factor care a determinat impresionanta serie de victorii napoleoniene este faptul că adversarii francezilor erau dezbinați iar tacticile de luptă învechite, fapte de care Bonaparte a știut să profite.

Trafalgar 1805

În 1805 s-a reluat războiul cu Austria și Rusia sprijinite de Anglia care asigura suportul financiar și maritim. Flota franco-spaniolă a fost înfântă la Trafalgar de amiralul Nelson. Această victorie asigura englezilor stăpânirea pe mare pentru mai bine de un secol.

Austerlitz 1805

Pe uscat Napoleon a obținut o mare victorie a sa, la Austelitz cunoscută și ca *Bătălia celor trei împărați* pe 2 decembrie 1805, învingând trupele austro-ruse. A fost una dintre cele mai mari victorii ale lui Napoleon.

Era desființat Sfântul Imperiu Roman de Națiune Germană (al cărui lider era împăratul Austriei) și înlocuit cu Confederația Rinului.

În 1806, deși nepregătită militar și fără a aștepta ajutorul Rusiei, Prusia a intrat în război împotriva Franței. În bătălia de la Jena, armata prusiană a fost înfrântă categoric, iar Prusia a fost silită să cedeze jumătate din teritoriu, pierzându-și temporar statutul de mare putere.

Din teritoriile poloneze ale Prusiei, Napoleon a reconstituit statul polonez sub numele de Marele Ducat al Varșoviei.

Dorind să distrugă puterea economică a Angliei, din Berlin a emis Decretul de Blocadă Continentală, interzicându-se comerțul și corespondența cu insulele britanice. Această măsură a provocat falimentul unor fabrici englezești ceea ce a dus la șomaj în insule însă și țări continentale care aveau legături tradiționale cu Anglia au avut de suferit.

Bătălia de la Eylau a opus, pe parcursul zilei de 8 februarie 1807 o armată franceză condusă de Împăratul Napoleon I unei armate ruse, susținute de un corp prusac.

A fost una dintre cele mai sângeroase bătălii din cadrul Războaielor napoleoniene, ambele armate pierzând între o treime și aproape jumătate din efective.

Eylau
1807

Tratatul de la Tilsit

Urmărind armata rusă, Napoleon a înfrânt-o la Friedland, în Polonia și Imperiul Țarist a fost nevoit să încheie pacea de la Tilsit în 1807. Dorind să atragă Rusia de partea sa, Napoleon le-a oferit condiții avantajoase de pace în schimbul cărora Petersburgul a aderat la Blocadă. Acest tratat a fost momentul de apogeu al puterii lui Napoleon, nimeni nu-i contesta supremația.

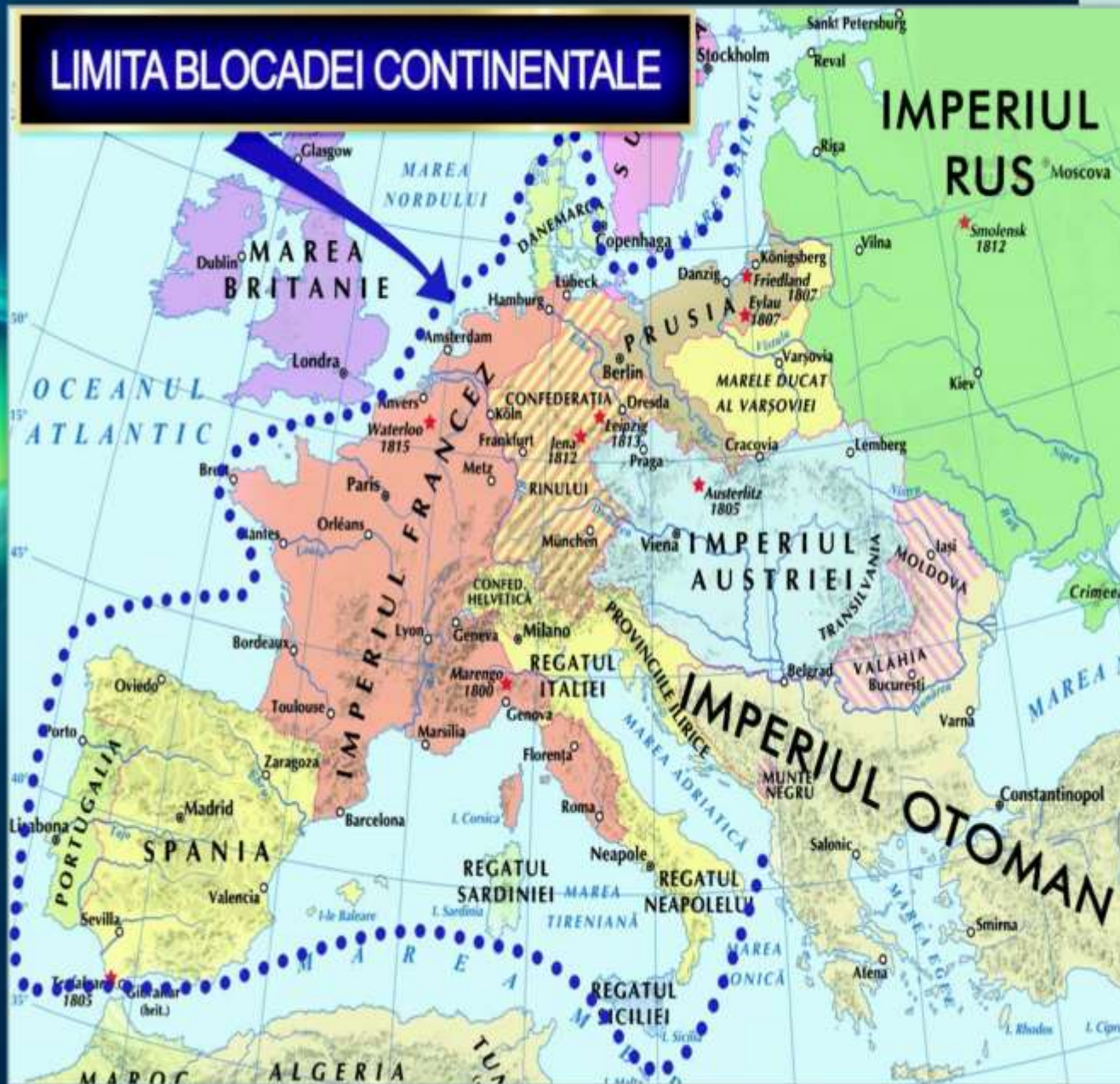

Imperiul francez și statele satelit

Un rezultat al războaielor lui Napoleon a fost formarea Marelui Imperiu. Acesta era alcătuit din Imperiul Francez propriu-zis (vezi imagine mai jos) și statele aflate sub dominația acestuia: Confederația Rinului, regatul Italiei, Spania, Neapole, Elveția, Marele Ducat al Varșoviei, etc. În aceste zone au fost introduse reformele Revoluției franceze, codul Civil, abolirea privilegiilor nobilimii și obligațiilor feudale.

LIMITA BLOCADEI CONTINENTALE

Prin blocada continentală, statelor europene le era interzis comerțul cu Marea Britanie, scopul blocadei fiind înfrângerea britanicilor prin acțiuni economice.

Eșecul construcției franceze nu s-a datorat monarhiilor feudale cât luptei pentru libertate a popoarelor aflate sub ascultarea Parisului. În 1808, dorind să ocupe Peninsula Iberică, pe unde pătrundeau mărfurile engleze de contrabandă, Napoleon s-a confruntat cu un război popular de eliberare al națiunii spaniole. Acesta a provocat înfrângeri surprinzătoare armatei franceze, ceea ce demonstra adversarilor că Napoleon nu era invincibil. Alte mișcări populare au izbucnit în Germania și Austria.

În 1809 Viena declanșează un nou război. Francezii îi înfrâng la Wagram dar nu decisiv. Apoi împăratul francez comite o eroare căsătorindu-se cu o principesă habsburgă, ceea ce însemna că nu mai era fiul revoluției, ci dorea să fie acceptat de Vechiul Regim. Ura nobilimii ruse față de Napoleon ruse a împins imperiul Țarist la nerespectarea Blocadei și în 1812 în fruntea a 700.000 de oameni din care jumătate nu erau francezi, Napoleon a pornit spre Moscova pe care a și ocupat-o.

Napoleon la Moscova

Armata lui Napoleon, la întoarcerea din Rusia - 1812

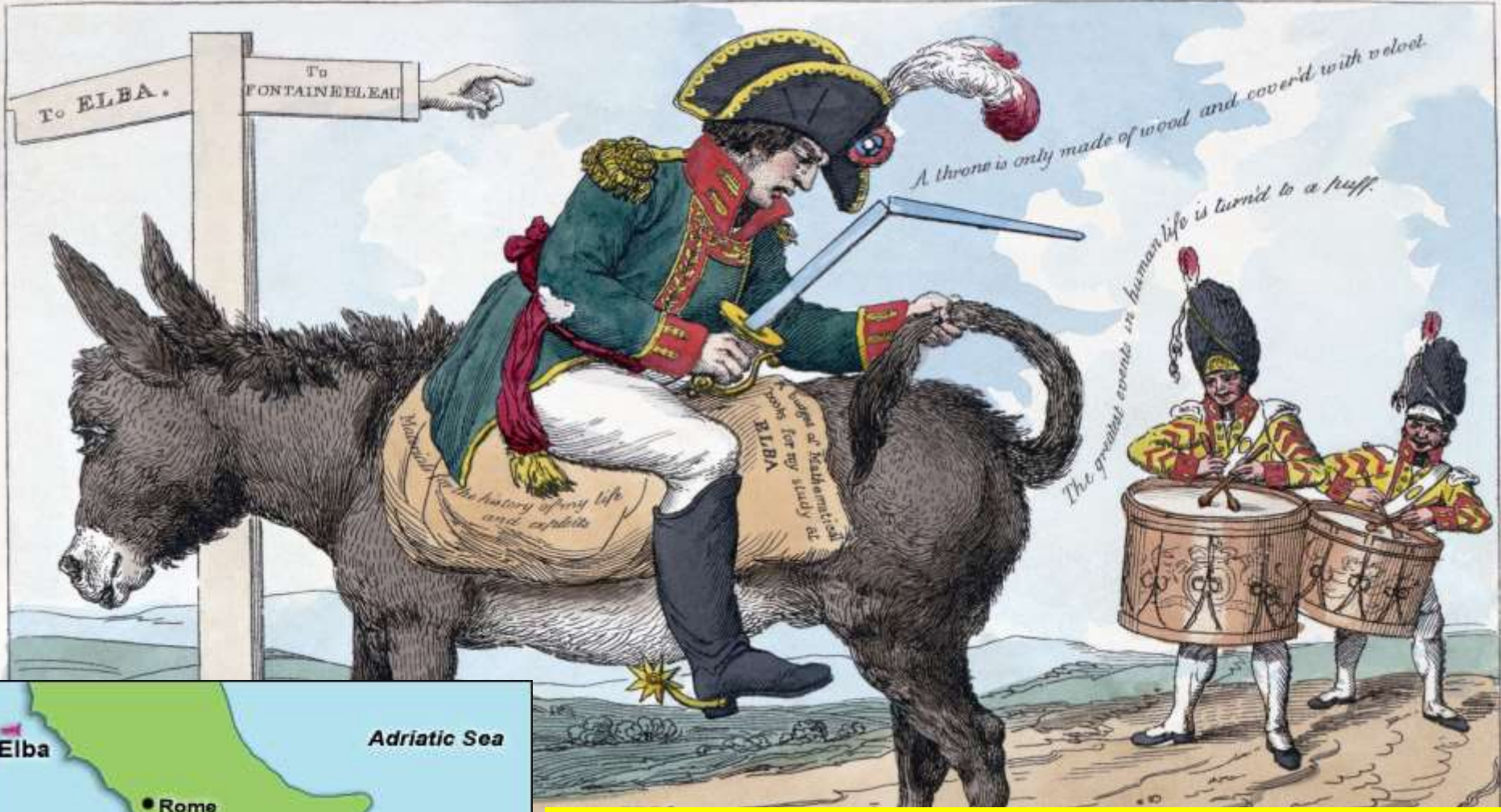
Iarna l-a silit să se retragă în permanenta hărțuire a cazacilor și unităților rusești de partizani mobilizate la un război de apărare. Iarna rusească și spațiile vaste ce trebuiau parcurse au făcut ca la întoarcere armata invadatoare să aibă doar 20-30.000 de oameni.

Leipzig 1813

Bătălia de la Leipzig, supranumită **Bătălia Națiunilor**, a fost cea mai mare confruntare militară din Războaiele Napoleoniene, opunând o armată a celei de-a șasea coaliții unei armate conduse de Napoleon I. Armata Coaliției era formată din prusaci, austrieci, ruși, suedezi și, începând cu 18 octombrie 1813, din saxoni, care, deși inițial aliați ai francezilor, au întors armele; armata franco-aliată era formată din francezi, polonezi, italieni (atât din Regatul Italiei cât și din Regatul Neapolelui). Cele trei zile de lupte s-au încheiat cu victoria decisivă a Coaliției, Napoleon văzându-se obligat să se retragă în Franța. Napoleon a pierdut aproape 70,000 de morți, răniți, dispăruți și prizonieri. Coaliția a pierdut la rândul său un număr mare de oameni, dar victoria sa a fost incontestabilă.

Napoleon este silit să abdice în favoarea Burbonilor. Este exilat în insula italiană Elba de unde revine pentru 100 de zile în 1815 dar este înfrânt decisiv în bătălia de la Waterloo în Belgia (1815). S-a predat englezilor și a fost dus în exil în insula Sfânta Elena unde a murit în 1821.

year. Because I can't keep it I freely resign.

Waterloo 1815

**Napoleon Bonaparte,
exilat pe insula Sf. Elena**

SCHIȚĂ DE LECȚIE

Napoleon I și răspândirea ideilor Revoluției Franceze în Europa

I. Consulatul (1799-1804)

- La data de 9 noiembrie 1799, în locul Directoratului este instaurată o nouă formă de conducere numit Consulat;
- *Consulatul*: nouă formă de conducere a Franței, puterea exercitată de trei consuli, Napoleon Bonaparte devine prim-consul – deține întreaga putere. Bonaparte avea puteri nelimitate, guvernul și celelalte instituții ale statului se aflau în subordinea sa
- *În plan intern*: Consulatul a fost una dintre cele mai prospere perioade din istoria Franței. Napoleon Bonaparte a luat măsuri pentru modernizarea statului:
 - a) a fost eliminată corupția și nesiguranța cetățenilor;
 - b) s-au inițiat vaste lucrări publice;
 - c) s-au pus bazele învățământului modern;
 - d) religia și-a reintrat în drepturi, dar Biserica era subordonată statului
 - e) au fost scrise legi noi, moderne, cunoscute sub numele de Codul lui Napoleon
- *În plan extern*: - consolidarea controlului teritoriilor cucerite (Italia, Belgia)

II. Napoleon I (1804 – 1814; 1815)

- 1804 Napoleon Bonaparte se proclamă împărat – Franța devine imperiu; împăratul are puteri nelimitate; se formează o nouă nobilime din oameni devotați împăratului.
- Se reiau campaniile militare, Napoleon dispune de Marea Armată:
 - 1805 obține victoria în Bătălia de la Austelitz (Bătălia celor 3 împărați) în fața armatelor rusești și austriece;
 - cu toate acestea, flota franceză a fost înfrântă de cea engleză în 1805 la Trafalgar, iar pentru a învinge Anglia, Napoleon a decretat blocada continentală, prin care interzicea țărilor cucerite de Franța orice comerț cu insulele britanice;
 - 1806 – înfrânge Prusia, intră în Berlin unde Napoleon va decreta *Blocada continentală* prin care interzicea țărilor cucerite de Franța orice comerț cu insulele britanice; scopul era oprirea comerțului statelor europene cu Marea Britanie, lovind astfel în economia principalului adversar.
 - 1812 – campania militară din Rusia. Întrucât Rusia nu a respectat blocada, Napoleon a atacat-o însă a suferit o mare înfrângere, începutul sfârșitului pentru Napoleon.
 - 1813 „Bătălia Națiunilor” – Leipzig, Napoleon înfrânt de o coaliție a Marilor Puteri Europene (Prusia, Austria, Rusia, Marea Britanie) – obligat să abdice în 1814, exilat în insula Elba.
- Napoleon a revenit un an mai târziu, pentru 100 de zile, „*Cele 100 de zile*” – 1815 Napoleon revine la putere pentru scurt timp, fiind învins la Waterloo pe 18 iunie 1815 de o coaliție condusă de Marea Britanie și Prusia – exilat în insula Sfânta Elena (Atlanticul de Sud), unde moare pe 5 mai 1821.

III. Răspândirea ideilor Revoluției franceze

- Revoluția Franceză din 1789 a răspândit în Europa idei precum egalitatea, libertatea, desființarea privilegiilor, dreptul la fericire, la proprietate, la credință, etc. Principalul efect a fost trezirea națiunilor europene împotriva marilor imperii.

AUTOEVALUARE

I. Găsește corespondentul din coloana A în coloana B

A	B
Consulat	1804 - 1815
Directorat	1789 - 1795
Revoluția franceză	1799 - 1804
Primul Imperiu francez	1795 - 1799

II. Găsește corespondentul din coloana A în coloana B

A	B
Bătălia de la Austerlitz	1812
Campania din Rusia	1813
Leipzig	1815
Waterloo	1805

SARCINI DE LUCRU

- Vizionați și citiți cu atenție fiecare slide
- Citiți și copiați în caiete schița lecției
- Rezolvați oral tema de la autoevaluare
- Salvați materialul în folder ISTORIE